

گزارش جمهوری آذربایجان؛ عبور از غرب گرایی و بازگشت به سنت‌ها؟

رئیس جمهور آذربایجان اخیراً صحبت‌هایی جنجالی درباره رویکردهای خارجی و فرهنگی این کشور اظهار داشته است.

به گزارش آران نیوز به نقل از خبرگزاری تسنیم، الهام علی اف رئیس جمهور آذربایجان در صحبت‌هایی جنجالی اعلام کرد که این کشور باید یک کشور سنتی باقی بماند و در اروپا که اکنون خودش دچار بحران می‌باشد ادغام نخواهد شد. علی اف هم چنین تأکید کرد که در اروپا به اسلام و مسلمانان ظلم می‌شود و بین زن و مرد نیز تفاوتی قائل نمی‌شوند. این اظهارات باعث تعجب و شوکه شدن افکار عمومی جمهوری آذربایجان شده است.

علی اف این صحبت‌ها را طی سخنرانی در مراسمی که به افتخار صدمین سالگرد تاسیس دانشگاه دولتی باکو برگزار گردیده بود، اظهار داشت. دانشگاه دولتی باکو در سال 1919 و در زمان جمهوری دموکراتیک آذربایجان تاسیس شد. صدمین سالگرد تاسیس این دانشگاه در تاریخ 26 نوامبر برگزار شد. الهام علی اف رئیس جمهور آذربایجان در سخنرانی خود پیرامون چگونگی حفظ استقلال و محافظت از ارزش‌های سنتی و دفاع از این کشور در برابر آن چه وی نیروهای بدخواه نامید، صحبت کرد.

رئیس جمهور آذربایجان چه گفت؟

الهام علی اف در دانشگاه دولتی باکو درباره مسائل مختلفی صحبت کرد. وی درباره کمک‌ها و وام‌های خارجی گفت: «امروز بعضی اوقات از محافل خارجی می‌شنویم که آن‌ها می‌گویند ما می‌خواهیم به آذربایجان کمک کنیم، ما می‌خواهیم آذربایجان را به عنوان یک کشور توسعه یافته ببینیم. همه این‌ها دروغ است. این را کاملاً صمیمانه می‌گویم. در زمانی که خزانه خالی بود، درخواست وام دادیم اما هیچ کس وامی به ما نداد. خوب اگر این قدر آذربایجان را دوست دارید، پس چرا در آن زمان به ما کمک نکردید؟ چرا آن‌ها [کشورها و نهادهای خارجی] در شرایط سخت به کشور کمک نکردند؟ امروز افرادی که به دنبال اعطای وام به ما هستند، صف کشیده‌اند. اما ما [وام] نمی‌گیریم. خودمان وام می‌دهیم. بدهی عمومی خارجی ما 17 درصد از تولید ناخالص داخلی است. طبق این شاخص، نهمین مقام را در میان کشورهای جهان داریم. اکنون و فردا، ما می‌توانیم هر مقدار - حداقل 10 میلیارد دلار - وام دریافت کنیم. اما ما نمی‌گیریم، من این اجازه را نمی‌دهم. ما دوباره بدهی را کاهش می‌دهیم. بنابراین، وقتی کسی می‌گوید برای آذربایجان چیزهای خوبی می‌خواهد، باور نکنید. اجازه ندهید جوانان این صحبت‌ها را باور کنند. هیچ کس ما را بیش از خودمان دوست نخواهد داشت».

اشاره الهام علی اف به این که کشور در یک شرایط دشوار قرار داشت، به آغاز دهه 1990 میلادی اشاره دارد که جمهوری آذربایجان پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی به یک کشور مستقل تبدیل شد و درگیر جنگ با ارمنستان بر سر قره باغ کوهستان گردید.

رئیس جمهور آذربایجان درباره حزب حاکم و احزاب اپوزیسیون گفت: «اکثریت قریب به اتفاق مردم جایگزینی برای ما [حزب حاکم] نمی‌بینند و چه کسی می‌تواند جایگزین ما باشد؟ حتی حامیان‌شان قبلاً از آن‌ها [نیروهای اپوزیسیون] روی برگردانده‌اند. ما این را به طور یقین می‌دانیم. اکنون در این سخنرانی حتی می‌توانم برخی از داده‌های عملیاتی را با شما مردم آذربایجان به اشتراک بگذارم. امروز محافل ضد آذربایجانی و محافل خارجی در حال حاضر آشکارا می‌گویند که ما [جمهوری آذربایجان] اپوزیسیون سنتی نداریم، برخی گروه‌های فاسد وجود دارند که آهنگ آن‌ها [رسوایی آن‌ها] قبلاً خوانده شده است و شما نمی‌توانید به آن‌ها امیدوار باشید. بنابراین، امنیت مالی برای آن‌ها کاهش یافته است و از این رو آن‌ها عجله دارند. هدف اصلی باید جوانان باشد. آن‌ها جوانان را به عنوان هدف اصلی انتخاب کرده‌اند و می‌خواهند آن‌ها را گیج کنند ذهن آن‌ها را مسموم کنند، آن‌ها را در برابر مردم، میهن و ارزش‌های سنتی پرورش دهند. این کار جواب ندهد و جواب نیز نخواهد داد. چرا که جوانان آذربایجانی میهن پرست هستند، آن‌ها سرزمین مادری را دوست دارند و به آن دلبسته هستند».

الهام علی اف درباره ادغام در اروپا به بحث تغییرات اخیر در سطح مدیران و کارکنان دولت پرداخت. بسیاری از پست‌ها و مقامات بالا در این کشور از سوی افراد سالخورده‌ای اشغال هست که برای ده‌ها سال این سمت‌ها را حفظ کرده و هیچ عجله‌ای نیز برای بازنشستگی کردن آن‌ها وجود ندارد. در بدترین حالت، این افراد از سمتی به سمت دیگر منتقل می‌شوند. از این رو این امر مورد انتقاد شدید مردم و رسانه‌های مستقل این کشور می‌باشد.

رئیس جمهور آذربایجان با اشاره به وجود این سنت در این کشور گفت: «ما در حال ساختن یک دولت بر پایه ارزش‌های سنتی هستیم که یکی از آن‌ها احترام به بزرگان است. ما می‌بایست از این امر دفاع کنیم و بگذاریم که جوانان سخنان ما بشنوند. در حال حاضر برخی از کشورها به این امر توجه نمی‌کنند. آن‌ها بین زن و مرد تمایز قائل نیستند. اما ما در یک جامعه سنتی زندگی کرده و باید زندگی کنیم. ما باید به زنان احترام بگذاریم، باید حامی آن‌ها بوده و از آن‌ها حفاظت کنیم. برابری جنسیتی وجود دارد و ما آن را به رسمیت می‌شناسیم. اما ما نمی‌توانیم خارج از تفکر سنتی زندگی کنیم و باید اجازه دهیم تا نسل جوان این امر را بشناسد. بزرگ سالان به دلیل سنشان باید مورد احترام باشند. ضمناً به ما توصیه شده است که در اروپا ادغام شویم. من یک بار سوال کردم که اروپا تا چه زمانی در چنگال بحران اقتصادی خواهد بود؟ چرا باید در این بحران ادغام شویم؟ چرا باید در جامعه افرادی ادغام شویم که می‌گویند اسلام باید متوقف شود؟ چرا باید در جامعه‌ای ادغام شویم که تفاوت میان زن و مرد را نمی‌بیند؟ نمی‌خواهم عمیق شویم. ما به هیچ وجه در آن جا [اروپا] ادغام نخواهیم شد».

الهام علی اف با اشاره به وقوع انقلاب‌های رنگی در شرق اروپا و منطقه قفقاز در سال‌های اخیر گفت: «سال 2003 را بیاورید. پس از انتخابات ریاست جمهوری، کودتایی در آذربایجان صورت گرفت. پنهان نیست که من در انتخابات ریاست جمهوری پیروز شدم زیرا مردم به سیاست حیدر علی اف رای دادند. شورش‌هایی بر پا شد. در سال 2005، آذربایجان به عنوان مقصد بعدی آن سلسله انقلاب‌ها معرفی شده بود. تی شرت‌هایی تولید شده بود که بر روی آن‌ها نوشته شده بود گرجستان، اوکراین، قرقیزستان و آذربایجان. یعنی قرار بود ما کشور چهارم باشیم و دیگر کشورها نیز بعد از ما باشند. ما این طاعون، این بیماری و این شرارت را متوقف کردیم. اکنون تمام دنیا می‌بیند که این انقلاب‌ها برای آن کشورها فقط بدبختی‌هایی را به ارمغان آورده است. امروز به مشکلات خود روبرو هستند و ناآرامی در آن‌ها متوقف نمی‌شود. چرا که بذرهای سمی انقلاب در آن جا‌ها کاشته شده‌اند» (1).

واکنش مردم چه بود؟

بسیاری از مردم جمهوری آذربایجان نه تنها از موضع رئیس جمهور این کشور بلکه از صراحت لهجه‌ای که وی برای ابراز عقایدش استفاده کرد شوکه شده‌اند.

عده‌ای این سخنان را پوچ‌ترین و آشفته‌ترین گفتاری خواندند که علی اف تا کنون ابراز کرده است و در آن نوعی از درماندگی را احساس کردند.

در حال حاضر افراد زیادی به دلیل اعتقادات دینی و مذهبی از جمله اعتراض به ممنوعیت حجاب در مدارس در زندان به سر می برند. بر اساس قوانین جمهوری آذربایجان، زنان در گذرنامه های خود نمی توانند از عکس های محجبه استفاده کنند. حال مردم این کشور شاهد اعتراض علی اف به ایجاد محدودیت برای اسلام و مسلمانان در اروپا هستند. البته عده ای نیز از این اظهارات استقبال کردند. حامیان دولت معتقد هستند که از حاکمیت خاندان علی اف به دلیل ایجاد ثبات و تامین امنیت و عدم وجود تروریسم در کشور باید سپاس گذار بود. از نظر این افراد، حملات علیه خاندان علی اف ریشه در فعالیت های لابی های ارمنی دارد. برخی تحلیل گران نیز به بخش دیگری از سخنان علی اف در دیدار با یک هیئت روس توجه کردند. وی هم زمان با حملات به غرب، سخنان ستایش گرانه ای درباره روسیه کرد. علی در دیدار با ژنرال والرئ گراسیموف سرپرست ستاد کل نیروهای مسلح روسیه، ولادیمیر پوتین را رئیس جمهور کشوری پیشرو در جهان خواند و وی را در میان سیاستمداران دنیا نادر و تک دانست (2).

مجید اسماعیل زاده، کارشناس مسائل اوراسیا

1. http://bsu.edu.az/az/news/prezident_lham_liyev_bak_dvlt_universitetinin_100_illik_yubileyi_mnasibtil_keiriln_mrasimd_itirak_edib

2. <https://president.az/articles/34968>